

ปัญหาการเพิ่มขึ้นของดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขาสรนครบุรี

Rising Interest On Payments Overdue For More Than 15 Months

At Baac, Sankhaburi Branch

อาณัติ ลิ้มไพบูลย์

หลักสูตรวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, e-mail champbank2514@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษา ปัญหาการเพิ่มขึ้นของดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขาสรนครบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อหาสาเหตุของปัญหาหนี้ดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือน หาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบผ่านหลักการและเครื่องมือบริหารธุรกิจตามวิธีปฏิบัติของธนาคารและนำเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและแผนการปฏิบัติขอบเขตการศึกษา ได้แก่เกษตรกรลูกค้าผู้ใช้บริการสินเชื่อ จาก ธ.ก.ส.สาขาสรนครบุรี อ.สรนครบุรี จ.ชัยนาท ซึ่งมีปัญหาการชำระหนี้ ทำให้เกิดหนี้ดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือน วิธีการเก็บข้อมูลในการศึกษา แบบปฐมภูมิ (primary data) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรลูกค้า ที่มีดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขาสรนครบุรี ตั้งแต่เดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 100 ราย และทำการสัมภาษณ์ จำนวน 15 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้รับมาจากแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ การเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (secondary data) ทำการเก็บข้อมูลจากรายงานของ สำนักบริหารจัดการหนี้ สำนักบริหารกิจการสาขา และฝ่ายสินเชื่อบุคคล และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการศึกษา พบว่าสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ ธ.ก.ส. ได้ตามกำหนด จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีสาเหตุจากราคาผลผลิตตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 51 สาเหตุจากภัยแล้งน้ำท่วมคิดเป็นร้อยละ 39 สาเหตุจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง คิดเป็นร้อยละ 9 และสาเหตุอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1 ธ.ก.ส. ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชตามเขต Zoning พืชที่ใช้น้ำน้อยเพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาภัยแล้ง ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและปรับเปลี่ยนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีทั้งเครื่องจักรและเครื่องยนต์ทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มปริมาณผลผลิต รวมถึงการใช้นวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อลดความเสี่ยงในช่วงฤดูการเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว การส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของลูกค้า ค้นหาและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยส่งเสริมการพัฒนาลูกค้าด้านข้อมูลความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรร่วมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลหรือเทคโนโลยีดังกล่าว เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตพร้อมกับสนับสนุนสินเชื่อต่อไป

คำสำคัญ: ดอกเบี้ยค้างชำระ ราคาผลผลิตตกต่ำ ภัยธรรมชาติ นวัตกรรมทางการเกษตร

ABSTRACT

This study on rising interest on payments overdue for more than 15 months at BAAC, Sankhaburi Branch, was aimed at determining the causes of debt from interest on payments overdue for more than 15 months, seeking guidelines for systematic solutions based on principles and business management instruments under the bank's procedures and proposing problems-solving options and action plans. The scope of the study was farmers using the loan services of BAAC, Sankhaburi Branch, in Sankhaburi District, Chai Nat Province, and had problems with debt repayment leading to additional debt from interest on payments overdue for more than 15 months. The primary data collected was from farmer clients of BAAC, Sankhaburi Branch, with interest on payments overdue for more than 15 months in October-December 2020. Data were collected from 100 subjects with questionnaires and from 15 subjects through interviews. The instruments used in this study were questionnaires and interview forms. All data received from the questionnaires were tested for integrity and analyzed by statistical means. Secondary data were collected from a report by the Debt Management Office, Branch Business Management Office and Personal Loans Division. According to the findings, inability to repay BAAC debts on schedule based on data collected from questionnaire respondents was caused by low product prices (51%), droughts and floods (39%), high household costs (9%) and other (1%). Farmers should be supported in planting by zoning and planting drought-resistant crops to reduce losses from droughts. Farmers should be promoted to form groups and change production by using technology, including agricultural machines and engines to reduce production costs and increase the volume of produce in addition to using agricultural innovations to reduce risks from planting season to harvest. In addition, farmers should be supported to develop customer strength by seeking and developing new generations of farmers by promoting customer development in the area of information and knowledge in the field of agricultural technology in collaboration with public and private agencies in order to be able to benefit from the aforementioned data or technology, enhance production efficiency and support future loans.

Keywords: overdue interest, low product prices, natural disasters, agricultural innovations.

1. บทนำ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจภายใต้สังกัดของกระทรวงการคลัง โดยมีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ธ.ก.ส.สาขาสรรคบุรี อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท มีจำนวนลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 15 เดือนเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ต้องมีการปรับลดดอกเบี้ยค้างรับและรายได้ดอกเบี้ยออกจากรบบัญชี (Reverse) และกันสำรองเกณฑ์ตามความจำเป็นของต้นเงินคงค้างตามบัญชีเพิ่มขึ้น ซึ่งสภาวะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของธนาคารในด้านการสร้างรายได้ที่ลดลงจากการให้สินเชื่อ ขณะที่ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.)ในฐานะหน่วยงานกำกับได้กำหนดให้ธนาคารติดตามหนี้กลุ่มนี้เป็นพิเศษ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนรายได้ที่ Reverse จากดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือน

ปีบัญชี	วัน เดือน ปี	ต้นเงินคงเป็นหนี้	Reverse รายได้ดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือน
2559	31 มีนาคม 2560	161,933,000	24,009,000
2560	31 มีนาคม 2561	181,250,000	32,344,000
2561	31 มีนาคม 2562	233,003,000	44,230,000
2562	31 มีนาคม 2563	90,579,000	20,555,000
2563	31 ตุลาคม 2563	81,601,000	21,495,000

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาขององค์กร ผลกระทบระยะสั้น ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 15 เดือน พิจารณาจากลูกหนี้จัดชั้นปกติ (ลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ย เป็นระยะเวลาารวมกันไม่เกิน 1 เดือน) และลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาารวมกันเกินกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน) ที่ค้างชำระดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาารวมกันเกินกว่า 15 เดือนธนาคารมีแนวโน้มที่มีลูกหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 15 เดือนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อารรับรู้รายได้ การกันเงินสำรอง รวมไปถึงผลการดำเนินงานของธนาคาร ผลกระทบระยะยาวหนี้ที่มีการค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 15 เดือน แม้มีสถานะเป็นหนี้จัดชั้นปกติ (ชั้น 1) หรือจัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (ชั้น 2) ก็ตาม แต่การมีดอกเบี้ยค้างรับสะสมเกิน 15 เดือน ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ลูกหนี้ดังกล่าวไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยกำชับให้ธนาคารต้องติดตามเอาใจใส่หนี้กลุ่มดังกล่าวเป็นพิเศษ มีผลต่อการให้บริการและขับเคลื่อนผลการดำเนินงานให้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษา พบว่าสาเหตุของปัญหาดอกเบี้ยค้างชำระเกิน 15 เดือนจากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน เกิดจากสาเหตุที่ลูกค้าประสบกับปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ ราคาสินค้าทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว ซึ่งเป็นผลผลิตหลักมีราคาตกต่ำ (วิโรจน์ ฐ ระนอง,2559) ปัญหาภัยแล้งฝนทิ้งช่วงทำให้เกษตรกรไม่มีน้ำทำนา(กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย,2562) และปัญหาค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง/อื่น ๆ จากสภาพเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติ ธ.ก.ส. ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชตามเขต Zoning(ไพจิตร ชัยสิทธิ์,2558) พืชที่ใช้น้ำน้อยเพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาภัยแล้ง ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและปรับเปลี่ยนการผลิต โดยใช้เทคโนโลยีทั้งเครื่องจักรและเครื่องยนต์ทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มปริมาณผลผลิต รวมถึงการใช้นวัตกรรมทางการเกษตร (กิตติพงษ์ ตรีภูม โสภอานวย,2558) เพื่อลดความเสี่ยงในช่วงฤดูการเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว ประกอบกับลูกค้าส่วนใหญ่ของ ธ.ก.ส. คือเกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงในการผิคนัดชำระหนี้ โดยเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาราคาสินค้าเกษตรผันผวน และภัยธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ธ.ก.ส.จึงควรส่งเสริมการประกันภัยพืชผล(วิภาวิ จิตินันท์,2559) การส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของลูกค้า ค้นหาและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยส่งเสริมการพัฒนาลูกค้าด้านข้อมูลความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรร่วมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลหรือเทคโนโลยีดังกล่าว เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่ดอกเบี๋ยค้างชำระเกิน 15 เดือน
2. หาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบผ่านหลักการและเครื่องมือบริหารธุรกิจตามวิธีปฏิบัติของธนาคาร
3. นำเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและแผนการปฏิบัติ

3. การดำเนินการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูลในการศึกษาเรื่อง “ปัญหาการเพิ่มขึ้นของดอกเบี๋ยค้างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขา สรรคบุรี” เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษามีวิธีดำเนินการเกี่ยวกับหัวข้อดังต่อไปนี้

3.1 การเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (primary data)

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรลูกค้า ที่มีดอกเบี๋ยค้างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขา สรรคบุรี ตั้งแต่เดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้รับมาจากแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ

3.2 การเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (secondary data)

ทำการเก็บข้อมูลจากรายงานของ สำนักบริหารจัดการหนี้ สำนักบริหารกิจการสาขา และฝ่ายสินเชื่อบุคคล และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนประชากรของการศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรลูกค้า ที่มีดอกเบี๋ยค้างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขา สรรคบุรี ตอบแบบสอบถาม โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหรือพื้นที่ (Cluster or Area Sampling) จากลูกค้าในอำเภอ สรรคบุรี ซึ่งมีอยู่ 7 ตำบล ๆ ละ 14 ราย และหัวหน้ากลุ่มลูกค้า 2 ราย รวม 100 ราย ทำการสัมภาษณ์ จำนวน 15 ราย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ ได้แก่ เกษตรกรลูกค้า ที่มีดอกเบี๋ยค้างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขา สรรคบุรี ซึ่งมีอยู่ 7 ตำบล ๆ ละ 2 ราย และพนักงาน ธ.ก.ส. 1 ราย รวม 15 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมี 2 ส่วน แบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นคำถามปลายปิด เช่น เพศ อายุ อาชีพ บุคคลในครัวเรือน การศึกษา และรายได้ ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม-สัมภาษณ์ด้านการใช้บริการสินเชื่อด้านผลิตภัณฑ์สินเชื่อของ ธ.ก.ส.และการให้บริการของพนักงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสอบถาม-สัมภาษณ์ ที่ได้ทำการตอบคำถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานของ สำนักบริหารจัดการหนี้ สำนักบริหารกิจการสาขา และฝ่ายสินเชื่อบุคคล ทำการประมวลผลทางสถิติ แล้วนำเสนอข้อมูลเพื่อให้การบริหารจัดการหนี้ดอกเบี๋ยค้างชำระเกิน 15 เดือน เป็นไปอย่างถูกต้องตามวิธีปฏิบัติ ควบคุมป้องกันไม่ให้เกิดการค้างชำระดอกเบี๋ยเกิน 15 เดือน ธนาคารมีการบริหารจัดการหนี้ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เกษตรกรได้รับการดูแลจัดการหนี้ตามศักยภาพและความสามารถ

4. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ข้อมูลเกษตรกรลูกค้า ที่มีดอกเบ็ญค่างชำระเกิน 15 เดือน ของ ธ.ก.ส.สาขาสรบุรี ตั้งแต่เดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2563 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย และทำการสัมภาษณ์ จำนวน 15 ราย พบว่ามีช่วงอายุตามลำดับดังนี้ กลุ่มอายุ 51-60 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46 กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31 กลุ่มอายุ 41-50 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21 และกลุ่มอายุ 31-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 มีระดับการศึกษาตามลำดับ ดังนี้ ประถมศึกษา(ป.1-ป.6) จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53 มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า/ปวช. จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7 ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 และต่ำกว่าประถมศึกษา(ไม่ได้เรียน) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 มีอาชีพหลักตามลำดับดังนี้ อาชีพหลักทำนา จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 95 อาชีพหลักเลี้ยงสัตว์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 อาชีพหลักทำสวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 และอาชีพหลัก พนักงานชั่วคราวของรัฐ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 มีอาชีพเสริม 3 ลำดับแรก ดังนี้ ไม่มีอาชีพเสริม จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รับจ้างทั่วไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และค้าขาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 มีรายได้ครัวเรือนสุทธิต่อปีตามลำดับ ดังนี้ รายได้ 30,001-50,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รายได้ 100,001-300,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23 รายได้ไม่เกิน 30,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้ 50,001-100,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17 และรายได้ 300,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 10 คนคิดเป็นร้อยละ 10 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ตามลำดับดังนี้ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 36 ครัวเรือน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36 จำนวนสมาชิกครัวเรือน จำนวน 21 ครัวเรือน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 21 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 6 คน จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 2 คน จำนวน 8 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 คน จำนวน 7 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 8 คน จำนวน 1 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 1 และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 คน จำนวน 1 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 1 มีสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยทำการเกษตรตามลำดับ ดังนี้ มีสมาชิกในครัวเรือนช่วยทำการเกษตร 2 คน จำนวน 49 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 49 สมาชิกในครัวเรือนช่วยทำการเกษตร 1 คน จำนวน 27 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27 สมาชิกในครัวเรือนช่วยทำการเกษตร 3 คน จำนวน 14 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14 สมาชิกในครัวเรือนช่วยทำการเกษตร 4 คน จำนวน 5 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5 และไม่มีสมาชิกในครัวเรือนช่วยทำการเกษตร จำนวน 2 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2 ใช้บริการสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. เพื่อวัตถุประสงค์ตามลำดับดังนี้ เพื่อเป็นค่าลงทุนทางการเกษตร จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 75 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายทางการเกษตร จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 58 และ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ระบุว่ากำหนดชำระหนี้เป็นรายเดือน รายไตรมาส รายหกเดือนและรายปีตามที่มาของรายได้จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่า ธ.ก.ส.มีการกำหนดให้ผู้กู้ชำระหนี้เป็นรายเดือน รายไตรมาส รายหกเดือน และรายปีตาม ที่มาของรายได้ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 91 และไม่ทราบข้อมูลดังกล่าว จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 มีความคิดเห็นช่องทางในการแจ้งเตือนให้ผู้กู้ชำระหนี้ ธ.ก.ส. เพียงพอ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 88 และไม่เพียงพอ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12 เห็นว่าช่องทางในการแจ้งเตือนให้ชำระหนี้ ธ.ก.ส. ที่มีความเหมาะสมตามลำดับ ดังนี้ พนักงาน ธ.ก.ส. 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38 จดหมาย/ใบแจ้งหนี้ 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ประชุมกลุ่มลูกค้าประจำปี 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13 หัวหน้ากลุ่ม 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และ SMS 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ ธ.ก.ส.ได้ตามกำหนดตามลำดับดังนี้ สาเหตุจากราคาผลผลิตตกต่ำ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51 สาเหตุจากภัยแล้งน้ำท่วม

39 คน คิดเป็นร้อยละ 39 สาเหตุจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 และสาเหตุอื่น ๆ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 เมื่อมีปัญหาราชการหนี้ขอรับคำปรึกษา/ความช่วยเหลือ ตามลำดับดังนี้ ขอรับคำปรึกษา/ความช่วยเหลือจากพนักงาน ธ.ก.ส. 82 คน ขอรับคำปรึกษา/ความช่วยเหลือจากบุคคลในครัวเรือน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และขอรับคำปรึกษา/ความช่วยเหลือจากนายทุนเจ้าหนี้ในระบบ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 ใช้บริการสินเชื่อจากแหล่งเงินกู้หรือหน่วยงานตามลำดับดังนี้ ธ.ก.ส. 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100 กองทุนหมู่บ้าน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33 สหกรณ์การเกษตร 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9 ลิซซิ่ง/ไฟแนนซ์/เงินด่วน 6 คน นายทุนเจ้าหนี้ในระบบ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และอื่น ๆ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ได้รับความช่วยเหลือด้านความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรจากหน่วยงานตามลำดับ ดังนี้ เจ้าหน้าที่เกษตร 62 คน คิดเป็นร้อยละ 62 พนักงาน ธ.ก.ส. 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37 เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 มีแหล่งที่มาของรายได้มาชำระหนี้ ธ.ก.ส. ตามลำดับดังนี้ รายได้จากการเกษตร 93 คน คิดเป็นร้อยละ 93 กู้ยืมในระบบ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 อื่น ๆ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3 และบุตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 มีความพึงพอใจในการให้บริการของพนักงาน ธ.ก.ส. ดังนี้ พึงพอใจมาก 77 คน คิดเป็นร้อยละ 77 พึงพอใจปานกลาง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และ พึงพอใจน้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1 การเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (secondary data) ทำการเก็บข้อมูลจากรายงานของ สำนักบริหารจัดการหนี้ สำนักบริหารกิจการสาขาและสายสินเชื่อบุคคล และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้ผลกระทบระยะสั้น ลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 15 เดือน พิจารณาจากลูกหนี้จัดชั้นปกติ (ลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ย เป็นระยะเวลารวมกันไม่เกิน 1 เดือน) และลูกหนี้จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน) ที่ค้างชำระดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 15 เดือน ธนาคารมีแนวโน้มที่มีลูกหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 15 เดือนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการรับรู้รายได้ การกันเงินสำรอง รวมไปถึงผลการดำเนินงานของธนาคาร ผลกระทบระยะยาวหนี้ที่มีการค้างชำระดอกเบี้ยเกิน 15 เดือน แม้มีสถานะเป็นหนี้จัดชั้นปกติ (ชั้น 1) หรือจัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (ชั้น 2) ก็ตาม แต่การมีดอกเบี้ยค้างรับสะสมเกิน 15 เดือน ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่บ่งชี้ว่าลูกค้ายาจไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยกำชับให้ธนาคารต้องติดตามเอาใจใส่หนี้กลุ่มดังกล่าวเป็นพิเศษ มีผลต่อการให้บริการและขับเคลื่อนผลการดำเนินงานให้ไม่เป็นที่ไปตามเป้าหมายธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตามจากการที่รัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง และให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยได้ดำเนินนโยบายที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง อาทิ การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer และพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมให้เกษตรกรเป็นเกษตรกรมืออาชีพที่มีศักยภาพทั้งทางด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิตควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีคุณภาพมาตรฐานมากขึ้น โดยคาดการณ์ ในปี 2563 มีแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้นจากการที่รัฐบาลมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ มาตรการชิมช้อปใช้ มาตรการประกันรายได้สินค้าเกษตร ซึ่งจะส่งผลต่อแนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรคาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.0-3.0 การดำเนินนโยบายด้านการเกษตรที่ต่อเนื่อง ทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การวางแผนการผลิตอย่างเหมาะสม การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตและยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร การบริหารการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสมซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิต ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่มีเสถียรภาพมากขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา พบว่าสาเหตุของปัญหาดอกเบี้ยวค้างชำระเกิน 15 เดือนจากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน เกิดจากสาเหตุที่ลูกค้าประสบกับปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ราคาสินค้าทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว ซึ่งเป็นผลผลิตหลักมีราคาตกต่ำ ปัญหาภัยแล้งฝนทิ้งช่วงทำให้เกษตรกรไม่มีน้ำทำนาและปัญหาค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง/อื่น ๆ จากสภาพเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับจุลภาค และ มหาภาค ส่งผลต่อผลผลิต ราคาสินค้าเกษตร และต้นทุนการผลิต ทำให้รายได้สุทธิที่เกษตรกรได้รับไม่เป็นไปตามที่คาดหวังส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรลดลง ประกอบกับสถานะลูกหนี้ด้วยคุณภาพของธนาคารมีการปรับตัวสูงขึ้น อาจทำให้เงินที่กันสำรองหนี้สงสัยจะสูญ ไม่เพียงพอกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นมาจากการกำกับติดตามการชำระหนี้ของลูกค้า หากลูกค้าประสบปัญหาจนส่งผลให้อัตรากำไรของธนาคารลดลง จะกระทบต่อการบริหารสภาพคล่องของธนาคารได้นอกจากนี้หากลูกค้าประสบปัญหาจนส่งผลกระทบต่อการชำระหนี้และคุณภาพหนี้ ก็อาจทำให้ธนาคารไม่สามารถขยายธุรกิจได้ จนกระทบต่อความสามารถด้านการแข่งขันของธนาคารด้วยเช่นกัน หากธนาคารมีความสามารถด้านการแข่งขันต่ำ โดยเฉพาะด้านสินเชื่อที่สร้างรายได้ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อให้ธนาคาร และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในปัจจุบันส่งผลให้การให้บริการทั้งด้านระดมเงินฝาก การจ่ายสินเชื่อ ทำให้กระแสเงินเข้า-ออกไม่สอดคล้องกัน อาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง นอกจากนี้ การให้บริการทางการเงินด้านอื่น ๆ อาจไม่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ผลการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี อาจส่งผลกระทบต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการที่ลดลงและส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนของธนาคาร แนวทางการแก้ไขปัญหา โดยใช้เครื่องมือสร้างแนวทางเลือกเชิงกลยุทธ์ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรลูกค้าประสบอยู่ให้กลับมาเป็นหน่วยการผลิตที่มีศักยภาพสร้างรายได้ในการดำรงชีวิตอย่างมั่นคงและยั่งยืน มี 3 แนวทาง ดังนี้ แนวทางการแก้ปัญหาค่าเงินชีวิตของประชาชน โดยปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้โดยจัดการสิทธิที่ดินให้เหมาะสม รวมถึงลดอุปสรรคในธุรกิจการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาเมื่อพ่อค้าคนกลางไม่ซื้อหรือครุฑการรับซื้อเกษตรกรได้รับความเป็นธรรมในการชั่ง ตวง ผลผลิตทางการเกษตร สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรทำมาตรฐานสินค้าให้สูงขึ้น ลดค่าใช้จ่ายในการเช่าพื้นที่ทำการเกษตร แนวทางการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรมผ่านการจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map มีการกำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมเกษตรพันธะสัญญา ศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรมพลังงาน ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรโดยจัดหาingtทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร รวมถึงต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำและคุณภาพดินตาม Agri-Map แนวทางการจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย โดยการป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันทั่วถึง เพื่อลดความรุนแรงและผลกระทบที่เกิดจากภัยแล้งและอุทกภัยให้แก่เกษตรกรและมีมาตรการแจ้งเตือนและติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารุ่นนี้ อัตรากำไรรับชำระหนี้ถึงกำหนดลดลง เนื่องจากตั้งแต่กลางปีบัญชี 2562 จนถึงปัจจุบันลูกค้าของธนาคารได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม ทำให้ผลผลิตเสียหาย และการเกิด

โรคระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (Covid -19) ทำให้การส่งออก และปริมาณนักท่องเที่ยวต่างประเทศลดลง ส่งผลให้ลูกค้าของ ธ.ก.ส. ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ธ.ก.ส. ควรมีมาตรการช่วยเหลือลูกค้าทั้งระยะสั้น และระยะยาวเพื่อให้ธุรกิจยังคงดำเนินกิจการได้ ผ่านมาตรการขยายเวลาชำระหนี้ และการให้สินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่อง เงินให้สินเชื่อประเภทลูกค้าบุคคลธรรมดาลดลง เนื่องจากปัญหานี้คือยคุณภาพ (NPLs) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และไม่มีมาตรการช่วยเหลือจากโครงการภาครัฐ ดังนั้น ธ.ก.ส. จึงควรให้ความสำคัญกับการจัดการหนี้ และเพิ่มความเข้มงวดและระมัดระวังในการจ่ายสินเชื่อแก่ลูกค้า มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs/Loan) เพิ่มขึ้นเนื่องจากลูกค้าส่วนใหญ่ของ ธ.ก.ส. คือเกษตรกร ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงในการผิดนัดชำระหนี้ โดยเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาราคาสินค้าเกษตรผันผวน และภัยธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ธ.ก.ส.จึงควรส่งเสริมการประกันภัยพืชผล ข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสินเชื่อคงเหลือสูงที่สุด แต่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากลูกค้าเกษตรกรประสบกับปัญหาภัยแล้ง และพื้นที่เพาะปลูกที่ลดลง ทำให้ธนาคารต้องเพิ่มความระมัดระวังในการสนับสนุนสินเชื่อ เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรมีความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างทั้งสภาพดิน ฟ้า อากาศ และการเกิดภัยธรรมชาติ ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ธ.ก.ส. ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชตามเขต Zoning พืชที่ใช้น้ำน้อยเพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาภัยแล้ง ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและปรับเปลี่ยนการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีทั้งเครื่องจักรและเครื่องยนต์ทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มปริมาณผลผลิต รวมถึงการใช้นวัตกรรมทางการเกษตร เพื่อลดความเสี่ยงในช่วงฤดูการเพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว การส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของลูกค้า ค้นหาและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยส่งเสริมการพัฒนาลูกค้าด้านข้อมูลความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรร่วมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลหรือเทคโนโลยีดังกล่าว เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตพร้อมกับสนับสนุนสินเชื่อต่อไป ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป หากมีผู้สนใจที่จะทำงานวิจัยในหัวข้อของปัญหาการชำระหนี้ของเกษตรกร ควรนำข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าประกอบกับการหาข้อมูลจากตำราเรียน ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ข้อมูลทฤษฎีและงานวิจัยจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย เพื่อทำให้การศึกษามีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ดร. ศิวฤทธิ์ สุนทรเสณี อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขเนื้อหาตลอดจนให้กำลังใจในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ขอขอบคุณ ดร.สุภัสสภ์ ปริดาวิภาค ที่ได้ให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ พี่ ๆ เพื่อนนักศึกษาปริญญาทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจตลอดจนความช่วยเหลือในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระตลอดมา และขอขอบคุณเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ได้ตอบแบบสอบถามจนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย. (2562). *สถานการณ์ภัยแล้งของประเทศ ไทย*. สืบค้นจาก <http://direct.disaster.go.th/in.directing-7.191/>
- กิตติพงษ์ ตรีภูมิลักษณ์. (2558). นวัตกรรมการผลิตข้าว การแปรรูปข้าวและการค้าข้าวในประเทศไทย. *พัฒนาสังคม*, 17(2), 51-67.
- ไพจิตร ชัยสิทธิ์. (2558). แนวทางการบริหารจัดการเขตการใช้ที่ดินสำหรับพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ในส่วนของ *เศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- วิภาวี ฐิตินันท์. (2558). การประเมินการตัดสินใจซื้อประกันภัยพืชผลของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี. *แก่นเกษตร* 44(1), 53-58.
- วิโรจน์ ณ ระนอง. (2559, 12 ธันวาคม). เบื้องหลังราคาข้าวตกต่ำสู่ทางออกที่ควรจะเป็น. *ไทยรัฐออนไลน์*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/tags/ราคาข้าวตกต่ำ>